

Otomotiv Sektörü Hükümetten Beklediği Desteği Bu Kez Alabilecek mi?

Pınar ELMAS

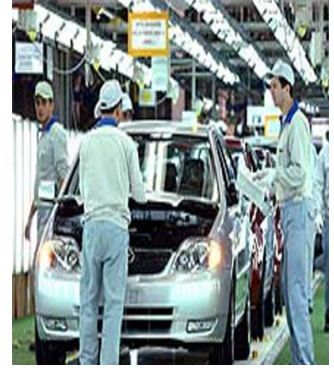

2009 yılı ekonomik kriz nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de zor geçecek gibi görünüyor. Maalesef krizin en yoğun hissedildiği sektörlerin başında ise hiç şüphesiz otomotiv geliyor.

Türk otomotiv sektörü, özellikle de Eylül ayından sonra küresel kriz yüzünden oldukça zor dönemler geçiriyor. Öyle ki 2008’in 12. ayında toplam motorlu araç üretiminde yüzde 63’lük bir azalma oldu.

2008 yılında taşıt araçları toplamında yüzde 4’lük bir artış gerçekleşirken, ticari araç üretimi yüzde 13 arttı, otomobil üretiminde ise yüzde 2’lik bir düşüş gözlemlendi.

Toplam pazarda da benzer bir durum yaşandı. 2005 yılında 758.537 adet ile son on yılın en yüksek satış rakamına ulaşan sektör, bu yıldan sonra her yıl düşerek, 2008’de 526.544 adede kadar geriledi. 2008 yılının son üç ayında ise sektör satışları 10 yıllık otomotiv pazarı ortalamasının altında kaldı. Geçtiğimiz yıl sektör pazarının yüzde 58’ini ithal araçlar oluşturdu. 2007’nin Aralık ayında 61.745 adet olan otomobil satışları 2008’ de yüzde 58 azalarak 25.879 adede geriledi. Bu durum otomobil satışlarının genellikle yılın diğer aylarına göre yüksek seyrettiği Aralık ayı için şaşırtıcı olurken, otomobil satışları tüm yıl için yüzde 14’lük bir düşüşle 305.998 adet oldu.

Ticari araçların satış rakamlarına bakıldığında da durumun pek farklı olmadığı görülüyor. 2007’nin son sekiz ayı, geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında satış rakamlarının 2007 yılına göre hep düşük seyrettiği gözlemlendi. Toplamda ise 2007 yılında 276.741 adet olan satış rakamı 2008 yılında 56.195 adet azaldı.

İhracatımızın yüzde 90’ının gerçekleştiği Avrupa pazarındaki daralma nedeniyle, Ağustos ayından itibaren siparişlerin iptal edilmesi sonucu, 2008’in son dört ayında otomotiv sektörünün ihracat rakamlarında düşüş kaydedildi. Bu düşüşe rağmen sektörün toplam ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 11 artarak 920.763 adede ulaştı.

Yıl genelinde ticari araç ihracatı yüzde 22, otomobil ihracatı ise yüzde 4 arttı. Sektör ana sanayinden yüzde 16’lık artışla 14.872.403.452 ABD Doları gelir elde edilirken bu rakam yan sanayi için yüzde 11’lik artışla 7.016.601.111 Dolar oldu.

Taşıt araçları ve yan sanayi, sektör bazında ihracat gelirlerinde ise yine liderliği kaptırmadı ve tüm sektörleri geride bırakarak ülke ekonomisine toplam 24.730.601 Dolar kazandırdı.

Tablo1: Yılın Dört Çeyreğinde Sektörde Gerçekleşen Değişim (2008/2007 %)

	1.Çeyrek	2.Çeyrek	3.Çeyrek	4.Çeyrek
Toplam Pazar	26	2	-11	-53
Toplam İhracat	46	28	19	-39
Toplam Üretim	42	24	7	-45

Kaynak: Otomotiv Sanayi Derneği Basın Bülteni (Aralık 2008)

Tablo 1'i incelediğimizde, 2008 ve 2007 yılları kıyaslandığında toplam pazarda ilk üç aylık dönemdeki artış yüzde 26 iken, ikinci üç aylık dönemde bu artışın yüzde 2'ye gerilediği görülüyor. Üçüncü üç aylık dönemde ise pazar, 2007'nin aynı dönemine göre yüzde 11, dördüncü üç aylık dönemde ise, yüzde 53 gibi önemli bir oranda daraldı. Sektörün ihracat ve üretimi ise ilk üç çeyrekte azalan oranlarda artsa da, dördüncü çeyrekte ihracat yüzde 39, üretim yüzde 45'lik oranlarda keskin düşüşler sergiledi. Böylece, 2008 yılının başında 1,5 milyon adedi hedefleyen sektör üretimi, 2008 yılı sonu itibariyle 1,15 milyon adet, 1 milyon adet beklentisi bulunan sektör ihracatı ise 0,92 milyon adet olarak gerçekleşti. Görüldüğü üzere özellikle 2008'in son dört ayı otomotiv sektörünün krizin etkilerini yoğun olarak hissettiği aylar oldu. Önceki aylardaki üretim ve ihracat rakamları yıl sonunu 2007 yılına göre artışla kapatsa da yine de sektörün hedeflerini yakalayamadığı görülüyor.

Otomotivin; ülke ekonomisine ve ihracatına sağladığı katma değer, yarattığı istihdam ve etkileşim içinde olduğu diğer sanayi kolları göz önünde bulundurulduğunda, ekonominin can damarı konumundaki bir sektör olduğunu söylemek mümkün. Bu nedenle son küresel krizde, otomotiv sektörünün öneminin farkında olan hemen hemen tüm ülkeler, sektörü desteklemek üzere gerekli bir takım önlemler aldılar.

Bizde de geç de olsa sektörün feryatları duyulmaya başlandı. Yakın tarihte hükümet ve sektör temsilcileri Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nda bir araya gelerek sektörün sorunları ve çözüm önerileri hakkında görüş alışverişinde bulundular. Anılan toplantıda ilk olarak, içinde hükümet ve sektör temsilcilerinin yer alacağı bir çalışma grubu oluşturulmasına karar verildi. Çalışma grubunun hükümet kanadının başında Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan, otomotiv sektörü çalışma grubunun başında ise Uludağ Taşıt Araçları ve Yan Sanayi İhracatçı Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ferit Sünneli olacak.

Dörder kişiden oluşacak çalışma grubunda hazırlanacak raporlar Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nda görülecek. Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantılarının sektörle ilgili diğer toplantılardan farkının bu kez artık somut adım atılmasına en yakın noktaya gelmesi olduğu söyleniyor. Ayrıca bu toplantıların bir farkı da, yine piyasalarda hatalı ya da yersiz beklentilere yol açmamak adına kesin bir karar alınmadan kesinlikle açıklama yapılmaması.

Hükümet, sektörün tüm taleplerine açık ve bu kez destek vermeye kararlı görünüyor. Otomotiv sektörü ise kısa vadede istihdamı koruyabileceği ve fabrikaları açık tutabileceği çözümlere daha sıcak bakıyor. Sektörün üzerinde önemle durduğu ilk konu ise iç pazarın canlandırılması gerekliliği. Bu yöndeki en önemli politika ise; 2003 ve 2004 yıllarında hayata geçirilerek sektörün rekorlar kırmasını sağlayan hurda araç teşviği. Her ne kadar IMF ile yapılan görüşmeler neticesinde Hükümet bu uygulamanın tekrarına sıcak bakmasa da, otomotivciler, 2009 yılında hurda teşviğinin yeniden gündeme gelmesi durumunda pazarın minimum yüzde 20 büyüyeceğini öngörüyor ve devletin minimum 400 milyon TL'lik ek vergi geliri elde edeceğini savunuyorlar.

Bu kapsamda otomotivcilerin hükümetten öncelikli talepleri;

- İç pazarın hareketlendirilmesi ve tüketimin cazip hale getirilmesine yönelik tedbirlerin alınması,
- 6 aylık dönem için bile olsa sektör vergilerinde indirim yapılması. Özellikle çevreci araçlara vergi avantajı sağlanması,
- Hurda araç indiriminin ticari araçları da kapsayacak biçimde yeniden devreye sokulması,
- Likidite sorununun çözümlenmesi,
- Banka faizlerinin yeniden düzenlenmesi,
- Otomotiv endüstrisinin gelişim stratejilerinin ve yeni yatırımlarının desteklenmesi,
- Sanayi enerjisini ucuzlatacak tedbirler alınması,
- Sektör istihdamını desteklemek üzere SSK indirimi yapılması,
- AR-GE desteklerinin tüm endüstriyi kapsamı,
- Limanların yeterli sayıya ve alt yapıya kavuşturulması ve demiryolu ağının genişlemesinin sağlanması,
- Ülke sanayimizin detaylı envanteri çıkartılarak sektörel verilere kolay erişim imkanının sağlanması,
- Dünyada uygulanan kriz önleme programlarının doğru değerlendirilerek benzer yöntemlerin Türkiye`de de uygulanması

olarak özetlenebilir.

Ülkemizin ihracat lokomotifi olan otomotiv sektörü, uzun zamandır dile getirdiği, ancak sesini duyuramadığı taleplerinin gerçekleştirilmesini bu kez sağlayabilirse kriz ortamında rahat bir nefes alabilecek gibi görünüyor. Ayrıca belki bu defa, sektör için çok gerekli olduğu söylenen, ancak bir türlü yerine getirilmeyen kalıcı ve istikrarlı bir otomotiv politikasının oluşturulması sağlanabilir. Böylece Türk otomotiv sektörü 2023 yılı için koyduğu hedeflerine belki daha kısa sürede ulaşabilir.

Kaynaklar:

- 1) www.osd.org.tr
- 2) www.tumgazeteler.com